

KonSek Midt-Norge IKS
v/Eva Bekkavik
Pb 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Vår ref.
14/16-36-033

Saksbehandler/enhet
OBE/RÅD

Deres ref.

Dato
12.09.2014

Tilbakemelding på Klæbu kommune sin reviderte selvkostkalkyle på vann- og avløpstjeneste inkludert kommunens vurderinger, jfr. revisjonens anbefalinger vedr. selvkostkalkyle.

Klæbu kommune har siden 2004/2005 benyttet en modell for beregning av selvkost på vann- og avløpstjenesten basert på de retningslinjer som kom fra kommunaldepartementet i 2003. Disse retningslinjene ble i februar 2014 revidert av kommunal- og moderniseringsdepartementet. Formålet med retningslinjene er å bidra til en god og ensartet praksis for beregning av selvkost på et tjenesteområde. De nye retningslinjene gjøres gjeldende fra og med 2015.

De nye retningslinjene baserer seg på de samme hovedprinsippene som tidligere, dvs.:

- Selvkost er den totale kostnadsøkningen som en kommune/selskap har ved å produsere tjenesten.
- Kommunen/selskapet skal kunne få tilbake de utlegg den opprinnelig hadde ved anskaffelsen, samt bli kompensert for den kapitalen som har blitt bundet opp ved anskaffelsen.
- En generasjon brukere skal ikke subsidiere eller bli subsidiert av neste generasjon.
- Selvkost skal være uavhengig av hvordan anskaffelsene faktisk har blitt finansiert.

Sammendrag av de reviderte retningslinjene:

Innenfor de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for brukerbetaling, må kommunen utarbeide en selvkostkalkyle. Kommunene skal utarbeide en budsjettkalkyle (forkalkyle) og foreta en etterkalkulasjon (etterkalkyle) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenesteområdene. Dette gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost. Der hele selvkosttjenesten er ivaretatt av ett selskap, kan selskapet utarbeide selvkostkalkylen. **Til grunn for anbefalingene i disse retningslinjene ligger følgende prinsipper:**

1	Definisjon	Selvkost er den totale kostnadsøkningen en kommune eller et selskap har ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.
2	Generasjonsprinsippet	En generasjon brukere skal ikke subsidiere eller bli subsidiert av neste generasjon. Kostnadene ved tjenestene som ytes

		i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten.
3	Uavhengig av finansieringsform	Hvordan anskaffelsene er finansiert, skal ikke påvirke selvkost.
4	Kostnadsdekning	Kommunen eller selskapet skal kunne få tilbake de utlegg den opprinnelig hadde ved anskaffelsen, samt bli kompensert for den kapitalen som har blitt bundet opp ved anskaffelsen. Retningslinjene bygger derfor på at kostnaden må være pådratt og reelt sett utgjøre en utgiftspost i regnskapet og at historisk kost legges til grunn ved beregning av kostnader.
Det anbefales at selvkostkalkylen utarbeides etter følgende retningslinjer:		
5	Direkte kostnader	Direkte kostnader er arbeid, varer og tjenester som anvendes for å yte tjenesten. Direkte kostnader kan alltid henføres til den aktuelle selvkosttjenesten.
6	Indirekte kostnader og fordeling	Indirekte kostnader er deler av kostnader som i KOSTRA er henført til administrasjonsfunksjon en eller funksjonen for kontroll og revisjon. Fordelingsnøkkel for indirekte kostnader bør primært være en nøkkel som gir best uttrykk for selvkosttjenestens bruk av interntjenesten. Alternativt benyttes selvkosttjenestens andel av kommunens samlede brutto driftsutgifter som fordelingsnøkkel.
7	Administrative ledere	Kostnader knyttet til administrativ ledelse og utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for administrativ ledelse regnes ikke

som henførbare i selvkostkalkylen. Administrative ledere som yter tjenester for betalingstjenesten, fordeler denne andelen til betalingstjenesten. Prinsippet følger KOSTRA-veiledningen.

8	Anskaffelseskost	Avskrivningsgrunnlaget i selvkostkalkylen baseres på historisk anskaffelseskost. Gjenanskaffelseskost justert for prisstigning ved hjelp av byggekostnadsindeks (SSB), kan brukes der hvor historisk kost ikke lar seg skaffe (deflatert gjenanskaffelseskost).
9	Anleggsbidrag	Investeringstilskudd/anleggsbidrag fra eksterne (andre enn kommunen) kommer til fradrag fra anskaffelseskost ved fastsettelse av avskrivningsgrunnlaget i selvkostkalkylen. Tilknytningsgebyr er en driftsinntekt og kommer ikke til fradrag i anskaffelseskost.
10	Avskrivninger	Kostnader ved bruk av varige driftsmidler som brukerne av betalingstjenester drar nytte av over flere år, fordeles over samme avskrivningsperiode som i årsregnskapet. For tomt, som ikke avskrives i regnskapet, legges det til grunn en avskrivningstid på 50 år. Avskrivninger i selvkostkalkylen er lineære.
11	Alternativkostnader (kalkulatorisk rentekostnad)	I selvkostkalkylen er kostnadene ikke avhengig av hvilken finansieringsform som velges (bruk av lån eller egenkapital). Kalkulatorisk rentekostnad beregnes for alle anskaffelser av varige driftsmidler, fratrukket anleggsbidrag (netto anleggskost).
12	Kalkylerente	Kalkylerenten settes lik 5-årig swaprente tillagt ½ prosentpoeng.
13	Nye investeringer og renter	Byggelånsrenter på nye investeringer trekkes ut av anskaffelseskost, og

		kalkulatorisk rentekostnad berregnes for hvert års investeringer. Ved nye investeringer starter avskrivningene i selvkostkalkylen samtidig med at avskrivningene starter i regnskapet.
14	Salg av anleggsmidler	Ved salg av anleggsmidler tillegges differansen mellom anleggsmidlets restverdi og salgssum årets inntekter eller kostnader i selvkostkalkylen. Ved utrangering av anleggsmidler tillegges eventuell restverdi årets kostnader som en nedskrivning i selvkostkalkylen.
15	Kapitalkostnad på indirekte tjenester	Beregning av kapitalkostnader på indirekte tjenester gjøres etter henførbarhet. Fordelingsmetode bør primært være den som best gir uttrykk for bruken av interntjenesten, eller alternativt et sjablongmessig påslag på anslagsvis 5 prosent av netto indirekte kostnader for selvkosttjenesten.

Det anbefales at selvkost praktiseres etter følgende retningslinjer:

16	Selvkostfond	Hvert selvkostområde skal ha sitt eget selvkostfond. Selvkostresultat, dvs. differansen mellom alle inntekter og kostnader i etterkalkylen, avsettes til et selvkostfond (ved overskudd) eller motregnes mot et selvkostfond (ved underskudd) dersom
----	---------------------	--

		gebyrområdet gjennom lov eller kommunestyrevedtak skal ha full kostnadsdekning. Tilsvarende gjelder for det over- eller underskytende i de tilfeller der kommunestyret har vedtatt at bare en bestemt andel av selvkost skal dekkes av gebyrer.
17	Framføring av underskudd og overskudd	Et positivt selvkostresultat (overskudd) tilbakeføres som hovedregel til brukerne av selvkosttjenesten innen fem år. Tilsvarende dekkes et underskudd som hovedregel inn senest innen fem år.
18	Alternativkostnader selvkostfond	På selvkostfondet beregnes det kalkulatoriske renter. Beregningsgrunnlaget vil være gjennomsnittlig beholdning det enkelte år. Selvkostfondets kalkulatoriske renter er lik beregningsgrunnlaget multiplisert med kalkylerente.

Ut fra de nye retningslinjene (som i stor grad samsvarer med retningslinjene / veileder av 2003) har rådmannen gjennomgått eksisterende modell for beregning av selvkost, og vil fra 2015 ha tilpasset modellen i henhold til de nye retningslinjene. I praksis betyr dette følgende: Vedrørende punkt 5 ovenfor som omfatter direkte kostnader som inngår i kalkylen: Hver enkelt ansatt i kommunen som jobber direkte innenfor vann- og avløpstjenesteområdet, belastes riktig avgiftsområde forholdsvis (som i eksisterende modell). Driftsutgifter vedr. kjøp av materialer og tjenester tas direkte inn i kalkylen (føres på riktig Kostra-funksjon som i dag).

Vedrørende punkt 7 ovenfor som omfatter administrative ledere: Tidligere har en prosentandel av enkelte relevante ledes lønn blitt ført under indirekte kostnader (punkt 6 ovenfor). Fra 2015 flyttes andeler av relevante ledes lønnskostnader under direkte kostnader

(punkt 5 ovenfor). Dette gjelder f.eks. en andel av lønnsutgiftene til kommunalsjef innenfor område kommunalteknikk.

Samlet ser det i dag ut til at kommunen vil ha 2,7 årsverk innenfor vannområdet og 3,85 årsverk innenfor avløps-/septikområdet som inngår i direkte kostnader. Dette kan endres ut fra aktiviteten innenfor vann- og avløpstjenesten.

Vedrørende punkt 6 ovenfor som omfatter indirekte kostnader og fordeling: En andel av kommunens utgifter på fellestjenester som f.eks. lønn/personalktr., økonomi/regnskapsktr., sentralbord/arkivtjeneste, IKT og revisjon skal føres som indirekte kostnader i selvkostkalkylen. Ut fra gjennomsnittlig tidsbruk til ansatte innenfor disse fellestjenestene i rådmannens stab vil ca. 5 % av disse utgiftene kunne relateres til selvkostkalkylen samlet for vann og avløpsområdet.

Samlet vil noe av dagens lønnsrelaterte utgifter som føres på indirekte kostnader, fra 2015 føres som direkte kostnader. Samlet vil direkte kostnader framstå som noe høyere enn tidligere, men indirekte kostnader vil framstå som en noe lavere andel av samlet selvkost. Samlet sett vil trolig ikke en slik flytting av kostnader føre til vesentlige endringer av selvkostkalkylen. Økt aktivitet med nye investeringer innenfor vann- og avløp vil bidra til at samlet kalkyle kan øke grunnet økte avskrivninger og høyere renteutgifter.

Vedrørende punkt 12 ovenfor om kalkylerente: Nytt fra 2015 er at kalkylerenten settes lik 5-årig swaprente tillagt ½ prosentpoeng. Fram til i dag er rentesats på 3-årige statsobligasjoner tillagt 1 prosentpoeng benyttet.

Vedrørende øvrige punkter ovenfor er det ingen avvik fra dagens retningslinjer. Saldo på kommunens selvkostfond pr. 1.1.14 for henholdsvis vannfond og avløpsfond er kr 5.152.051,82 på vannfondet og kr 963.339,66 på avløpsfondet.

Begrepene støttefunksjoner og tilleggsfunksjoner i eksisterende modell vil i ny selvkostmodell fra og med 2015 benevnes samlet med indirekte kostnader. I tillegg til indirekte lønnskostnader vil tilhørende driftsutgifter, kontorutgifter (en forholdsvis andel av avskrivningen på Rådhuset og Branngarasjen og tilsvarende rentekostnad (kalk.rente) høre inn under indirekte kostnader.

Avgiftsnivået på selvkostområdene settes i henhold til selvkost. Evt. endringer fra og med 2015 vil framgå i forbindelse med budsjettarbeidet.

Med hilsen

Olaf Løberg
rådmann

Oddvar Berg
regnskapsleder

vedlegg: Statlige retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.